

ԱՆԲԱԽՏ

ԿՓՃՓԴՓԿՓՆՆԵՐ

Յ. ԲՈՒՄԱՆԵԱՆԻ.

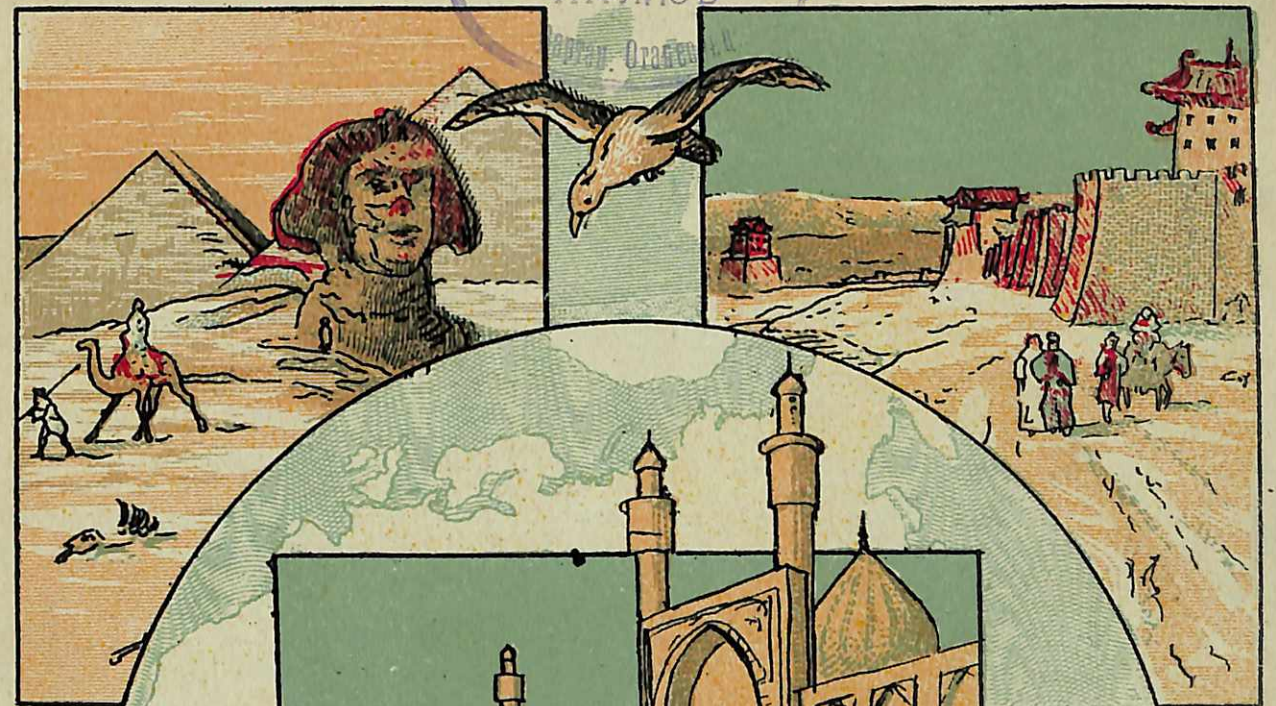
ԷԿԱՐՈՅ Գ. ՆՐԱՅԱՆ.

ԱՆԲԱՒՏ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ ՆԵՐ:

Մի օր Ջրղջիկն ու Ճայն եկան
թէ՛ եկ դառնանք վաճառական:
Ասին ու խելք խելքի տըւին,
հաւան կացան, պայման դրին.
բայց՝ արի տես... որ փող չունեն:
Շատ միտք արին, թէ ինչ անեն,
վերջը եկան Փրշի մօտը,
ընկան նրբա ձեռն ու ոտը,
ու սուրճակով,
շահով կարգով,
փող վեր առան չաւականին,
ինչքան պէտք էր իրենց բանին:

1581

Ջրղջը մընաց, տընպան դառաւ,
ճայը բոլոր փողերն առաւ,
առաւ նրստեց նաւի միջին,
հասաւ Մըրըր, Չինուժաչին,
Փարս, Հընդրստան,
Արաբստան...

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴԱՐԱՆ

Էլ թանկագին քերմանի շար,
 Էլ մարգարիտ, զըմրուխտ ու լար,
 հնդու խուրմա, փըստա, բադամ,
 եւ... ո՞ր մէկի անունը տամ.
 Ինչ որ տեսաւ, աչքը սիրեց,
 առատ-առատ նաւը լցրեց.
 նաւը լցրեց հազար բարով
 ու ետ՝ եկած ճանապարհով
 ուրախ-ուրախ տունն էր գալի:

Ճամփին ծովում սարսափելի
 ալեկոծում, մըրրիկ երու,
 դարկեց, տարաւ ապրանք ու նաւ:
 Միայն սովորեալ ձայր էնօր
 աղատեցաւ մերկ ու տրկյոր:
 Աղատեցաւ — փառք իր Աստուծոյ,
 բայց ի՞նչ սրբառով խեղճը դայ տուն.
 դայ — ի՞նչ ասի պարտքատէրին,
 ո՞նց երեւայ իր ընկերին...
 Ընկերն էնտեղ՝ դուռը կտրած,
 աչքը ճամփին, փկը ծրուած,
 համբում է օրն օրի վրայ
 թէ՛ մեր ձայր երբ պիտի գայ...
 Երկար նայեց,
 ճամփէն պահեց,
 շատ լաւ ու փառ երազ տեսաւ,
 մինչեւ պարտքի օրը հասաւ
 ու՝ մութհակի թուղթը ձեռին,
 Փուշը տրնկեց կրտեք ծէրին:

—«Է՛յ, բարեկամ, ի՞նչ բանի էք
 էլ չէք ասում թէ պարտք ունեք...
 Գործ բըռնեցիք, հօրս ողորմի,
 ես տըւէք դէ փողըս հիմի:
 Թուղթ էք տըւել՝ վախտ իմացէք,
 ամօթ, արուռ, ան ունեցէք...
 Թալան հօ չի՛... մեղք եմ ես էլ...
 Ախպէր, էսպէս բան էք տեսել.
 ոսկի տայ մարդ իրեն ձեռով,
 չըկարենայ առնի զօռով...
 Սրանից ետոյ դէ արի դու
 ու ձեռ մեկնի աղքատ մարդու...»

Գորգոռում էր ողջ թառակում,
 հայհոյում էր, խայտառակում.
 ամեն մարդ էլ, ով որ լըսում,
 հէնց մի բերան էն էր ասում:

—«Ա՛յ ամօթ ձեզ, Զըղշիկ ու Ճայ.
 ի՞նչ ենք լըսում.—վան, վան, վան, վան.
 անուաներդ վաճառական
 ու էս տեսակ խայտառակ բան...
 Վան, վան, վան, վան,
 Զըղշիկ ու Ճայ...»

Զըղշիկն էսպէս միշտ լըսելիս
 սիրտը բերնով դուրս էր գալիս:
 Բարկանում էր իրեն մըտքում,
 անիծում էր, չըքում, թըքում.

—«Ա՛յ քու տունը քանդուի, ա՛ Ճայ,
 այ դու դառնաս Գըրողի փայ.
 էս ի՞նչ բան էր, որ դու արիւր,
 գլուխս էս ի՞նչ փորձանք բերիր...»
 Ու խընդրում էր ամեն անգամ.
 —«Մի նեղանար, Փուշ բարեկամ,
 շատ ես կացեր,
 կա՛ց մի քիչ էլ.
 Թուղթ ստացայ երէկ Ճայից,
 թէ դուրս եկայ Արաբիայից.
 որտեղ որ է՝ շուտով կըգայ,
 դեռ մի բան էլ աւել կըտայ...»

—«Ես չեմ ուզում աւելն, ախպէր,
 կանխիկ համրած իմ փողը բեր...»

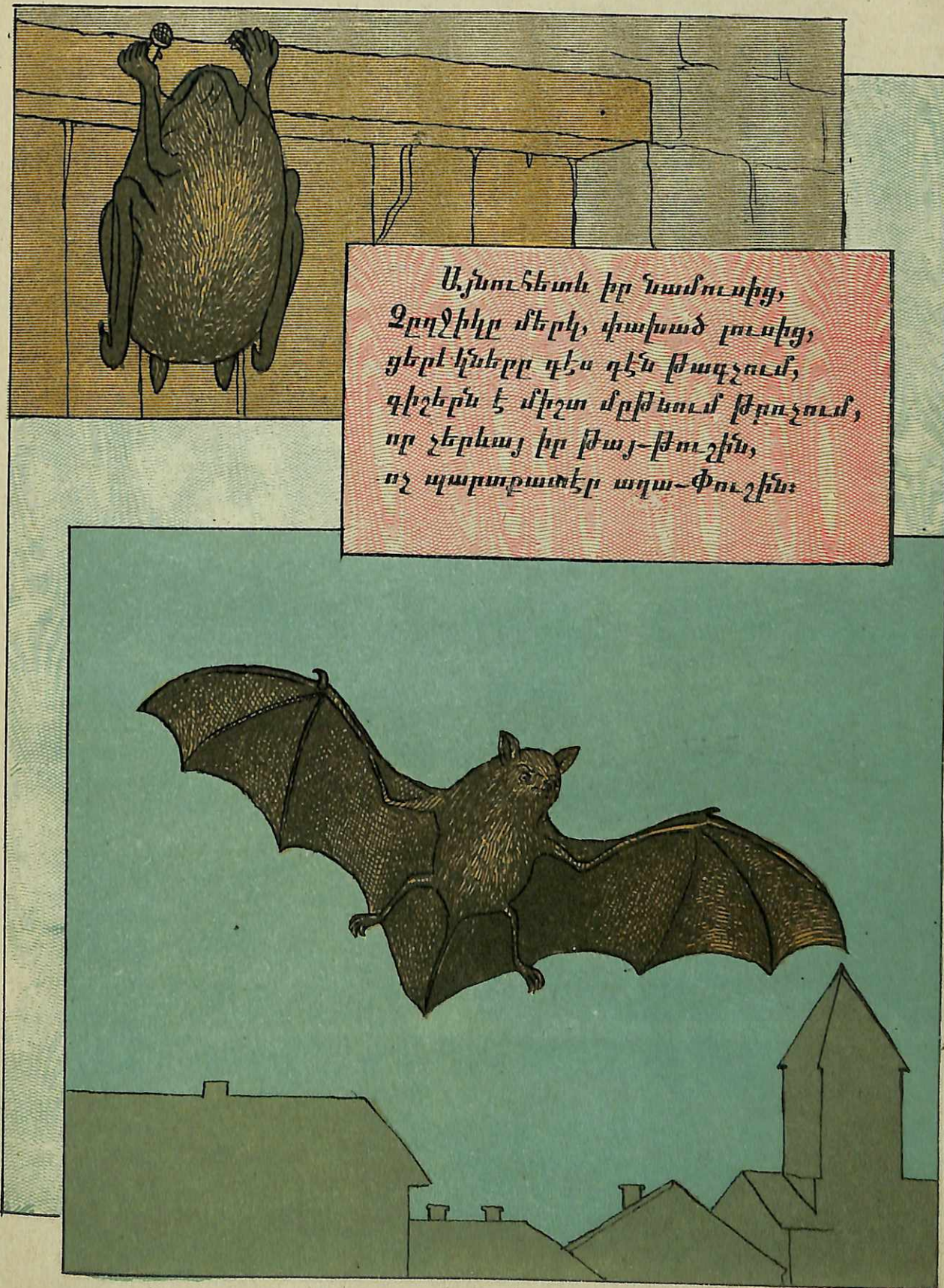

շահ էք գըրել.
 վախտ էք դըրել.
 ինչ գըրած ա, էն եմ ասում,
 ձեզնից աւել բան չեմ ուզում:
 —«Չէ, աղա Փուշ,
 թէ վաղ, թէ ուշ,
 Փողն իր կարգին, շահն իր կարգին,
 իսկ պատիւը... ես իմ հողին...
 ես յոյս ունեմ... ասենք պարտ ենք...
 բայց չէ՛ ախար մենք էլ մարդ ենք...
 Չէ, քու արածն ով մոռանայ,
 իր Աստուածն էլ նա կուրանայ...»

Խեղճը էսպէս լեզու ածաւ,
 շատ յոյս տըլաւ, շատ խոստացաւ,
 շատ սուտ ասաւ պարտքատէրին,
 շատ ըսպասեց իր ընկերին.
 բայց ընկերը չըկան, չըկան:
 —«Էս ի՞նչ ցաւ էր, Աստուած վըրկայ.
 ի՞նչ իմ բանն էր՝ մըտայ մէջը,
 որ խայտառակ լինեմ վերջը...
 ի՞նչպէս պըրծնեմ ես կըրակից,
 էս ահագին պարտքի տակից,
 էլ ի՞նչ ասեմ,
 ոնց ըսպասեմ.
 նա երբ կը գայ, ի՞նչ իմանամ,
 ո՞ր ջուրն ընկնեմ... ում մօտ գընամ...»

Շատ միտք արաւ,
 դէս դէն թրուաւ,
 ինչ որ ունէր տանը, հագին,
 ողջ հաւաքեց, տըւաւ պարտքին,
 ցիփ մերկացաւ,
 էլ չըպրրծաւ:
 Վերջը տեսաւ, որ ճար չեղաւ,
 թևեր առաւ, ինքն էլ փախաւ,
 փախաւ, կորաւ, որ էլ էնպէս
 դատարկ, սընանկ ու սևերես,
 ոչ պատահի պարտքատէրին,
 ոչ երևայ լոյս աշխարհին:

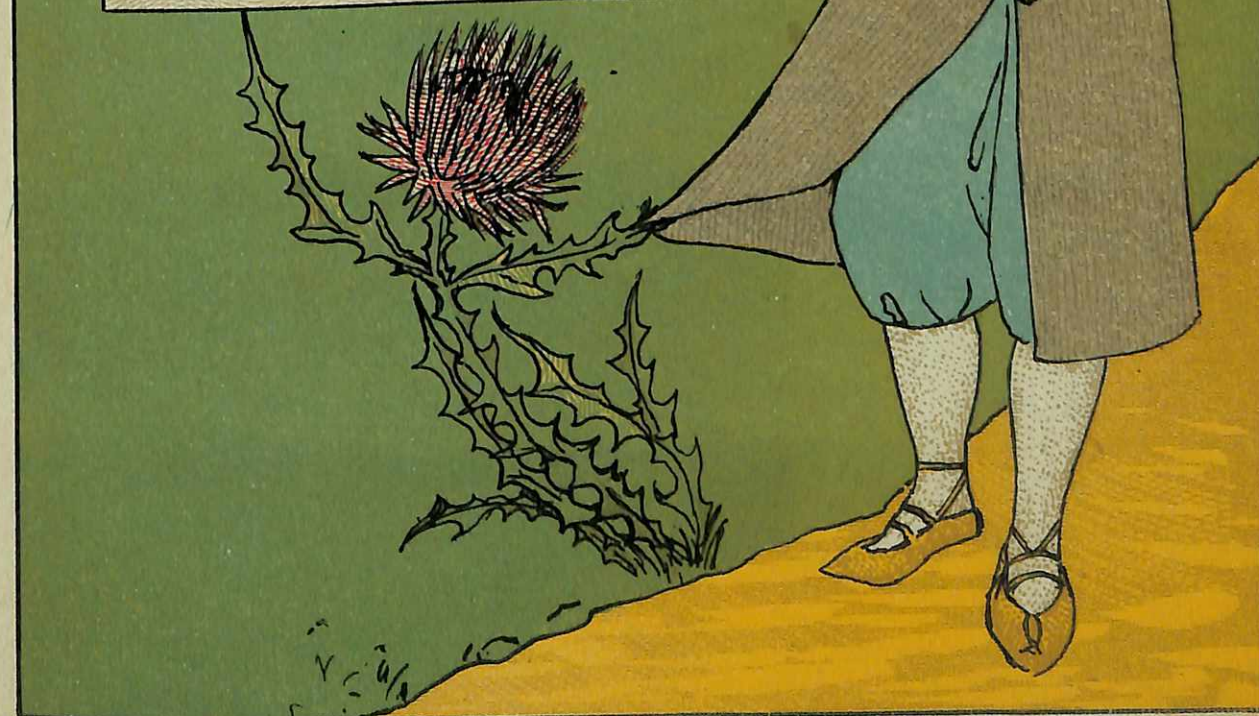

Այնուհետև իր նամուսից,
 Չրդջիկը մերկ, փախած բուսից,
 ցերեկները դէս դէն թագչում,
 գիշերն է միշտ մըթնում թրուչում,
 որ չերևայ իր թայ-թուշին,
 ոչ պարտքատէր աղա-Փուշին:

Ճայն էլ ծովում,
 ճըշում, ծըւում,
 ջուրն է մըտնում,
 դուրս է պըրծնում,
 թեին տալիս,
 ման է գալիս,
 թէ մի գուցէ բախտը բանի,
 կորուստն էլ ետ ջրից հանի:

Իսկ Փուշն, արդէն յոյսը հատած,
 ճանկ ու ատամ սուր պատրաստած,
 կողքովն ով որ անց է կենում՝
 քաշում է փէշն ու հարցընում
 թէ չէ՞ն տեսել մէկն ու մէկին,
 էն լիբը ճային կամ Ջըղջիկին.
 ու էն օրից մինչև օրս էլ
 մէկը մէկին դեռ չեն տեսել:

№ 2

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԴԱԴԱՐԱՆ-
ՋՐԱՏԱՐԱԿ. ԻՇԽ. Մ. Մ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ.

ԳԻՆԵ +

35

ԿՈՊԵԿ.

1909

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՆԻ ԿՈՆՍՏԱՆՍՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԱՅԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ